

Jiengesne håagkodh

Ussjedh dan bijre

Magkeres vearelde?

Gåabph minnedh?

Gusnie hijven gööleme?

Mij daerpies?

Tjåenieh mah hijven meatan vaeltedh gæssie
edtjebe mînnedh hâagkodh:

- jîengenaapere
- hâagkstaavretje
- aavsoe
- sluvkh
- sîejme
- hâagkh/ kråatjh
- soeksh
- maarhkh
- dueljie
- sâarah
- prîhtjhgiebnie
- prîhtjegh
- guksie
- beapmoeh
- faajkah/ gâahtah
- saelhtie
- pâassah
- nejpîe
- vaarjoeh

Vielie?

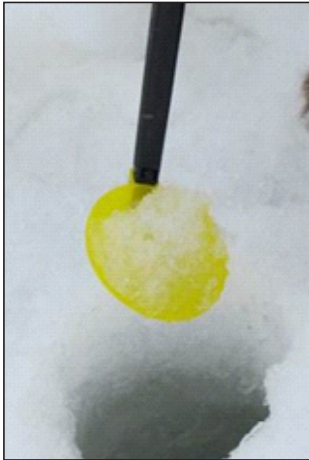

Maam darjobe?

Jiengenaaperem nuhtjebe gosse raejkien naaperdibie.

Man jassijes lea d'ihte jienge?

Aavsojne lopmem
jih jien gem raejkeste
gaa jvobe.

Mijjeh dam bööremes sluvkem vaeltebe.
Soeksh håagkese dibrehtibie.

Sluvkem håagkine
dan raajkan biejebe.

Man gjengele?

Voestegh baajebe sluvkem betniem jaksedh. Dan mænngan ånnetji bæjjese giesebe jïh aelkebe håagkodh.

Mijjeh hãagkoeminie vuertieminie ...

Naa guhkiem
tjoerebe vuertedh.

Daennie jaevresne dååpmehkh jih raavrh.

Man gellie guelieh åadtjoejimh?

Magkerh guelieh?

Minngemes
tjoerebe guelide
tjööledh.

Soptsestimmie: Luvjie jïh riepie

Akte kaarre lij ikth jïengesne hãagkoeminie. Goh lij dle gællesjeminie goevleminie dan raajkan dellie lij riepie bãateme jïh bikseme dejtïe guelide mejtïe lij dle hãågkeme.

Ånnetji dle riepie luvjiem diervesje. Dihte varke sæjhta govledh gustie dejtïe guelide jis dihte. "Ae, hãågkeme leam," riepie jeahta. Jïh dle bihkede luvjiem guktie edtja dãmiedidh jis guelieh sæjhta: "Vaedtsieh don tjonnese, desnie raejkiem gaavnh, dellie tsaakah jïjtjedh siejpiem dan raajkan," riepie jeahta. "Jïh gosse dle damhth svijregåata, dellie leah gujht dle guelieh dabreneminie. Struvkesth dellie tjarke dam dov siejpiem bæjjese, gosse dle vienhth dihte siejpie dieveme guelijste." Luvje annje dej beelij utni guhkies siejpiem.

Jaa nåå, luvjie ojhte numhtie darjoeji guktie dihte riepie bihkedi. Tjahkesje jïh damta guktie dihte siejpie svijregåata, tjahkesje dan guhkiem guktie ij vielie nahkesjh gænnah, jïh dle ojhte struvkeste jïh bõörhkeste dam altese siejpiem. Dle goh fehkehte: "Ae, riepie lea nagke satnem barre nollelamme. Vuerhtieh barre, biejjie golh bãata, jis sjiehtelasta edtjem maeksedh bãåstede," luvjie jïjtsasse jeahta.

Gaaltje:

Ella Holm Bull/ Knut Bergslund: Lohkede saemien, 1993

Laavenjassh

Guelieh

1. Ohtsedh dej ovmesse gueliej nommh.
2. Veeljh aktem dejstie j̄ih tjaelieh dan guelien bijre.
3. Datne naan gualijes jaevriem mielh? Gusnie?

Minnedh gööledh

1. Tjaelieh læstoem maam daarpesjh gåessie edtjh minnedh gööledh.
2. Soptsesth mij lea vihkele ussjedidh.
3. Datne sijhth dov voelpine minnedh gööledh.
Riŋkh ðisse j̄ih gihtjh mejtie sæjhta dæriedidh.
Tjaelieh dam dialogem.

Gööleme

1. Soptsesth guktie edtjh darjodh guelieh åadtjodh.
2. Akten aejkien datne guelieh åadtjoejih. Soptsesth dan bijre.
3. Soptsesth magkeres guelieh datne åadtjoejih,
man gellie j̄ih man stoerre.
4. Tjaelieh teekstem dov göölemistie.

Vielie aamhtesen bijre barkedh:

Soptsestimmie: *Luvjie j̄ih riepje*

1. Jarkosth soptsestimmiem daaroengielese.
2. Tjaelieh åeniedimmiem soptsestimmete.
3. Soptsesth *Luvjie j̄ih rjepien* bijre.
4. Maam maektebe soptsestimmete lieredh?
5. Tjaelieh j̄ijtjedh soptsesem: *Göölemisnie*.
6. Tjaelieh laavlomem jallh tjihtesem göölemen bijre.

Baakoelæstoe

Saemiengieleste - daaroengielese:

aavsoe - øse

betnie - bunn, botn

dibrehtidh - feste, henge på

dijpedh VI - nappe

däärhkedh II - nappe fint uten å bli fast

dååpmehke, okse - ørret, aure

gaajtoe, haavke - gjedde

galmetjaetsie - kaldt vann

giengeles, pred. giengele - dyp, dypt

gualijes, gööles - fiskerik (om vann)

guelehts - fiskeløs, uten fisk

guelie - fisk

gueliejaevrie - fiskevann

gööledh VI - fiske

gööleme - fising

göölije - fisker

haerrie - harr

håagke, kråatje - fiskekrok, krok

håagkodh II - fiske (med krok), angle, pilke

håagkomeraejkie - fiskehull

håagkstaavretje - fiskepilk

håanghke - fiskeknippe; dyp kulp, f.eks i elv

jaevrie - innsjø, vatn

jaksedh IV - rekke, nå

jïenge - is

jïengenaapere - isbarr

loevenidh - løsne, komme seg løs

luejhtedh I - slippe løs

maarihke, mietie - meitemark

naaperdidh - borre

njoevegh - innvoller (når de er tatt ut)

raavre - røye, rør

raejkie - hull

raejkiedidh - lage hull

siejme - fiskesnøre

siejpie - fiskehale

sieptie - agn
sigkedh VI - dra, rykke
sihtege - abbor
sluvke - sluk
sluvkelihtie - slukeske
soekse - maggot, larve
sægkodh II - trekke opp flere ganger, f.eks fisk fra vann
sæjroensåaja - brystfinne
såevlie - issørpe
tjoeme - fiskeskinn
tjoevtje, sijnke - sik
tjonne - tjønn, tjern
tjæjvansåaja - bukfinne
tjööledh VI - sløye en fisk
tjåalodh II - sløye fisk
tjåelieh - innvoller
tsatska, tjatska - spordstykke av fisk
tsåekies, pred. tsåekie - grunn, grunt
voejhtahke, såaja - finne

Daaroengieleste - saemiengielese:

abbor - **sihtege**
agn - **sieptie**
borre - **naaperdidh**
brystfinne - **sæjroensåaja**
bukfinne - **tjæjvansåaja**
bunn, botn - **betnie**
dra, rykke - **sigkedh** VI
dyp, dypt - **giengeles, pred. giengele**
feste, henge på - **dibrehtidh**
finne - **voejhtahke, såaja**
fisk - **guelie**
fiske - **gööledh** VI
fiske (med krok), angle, pilke - **håagkodh** II
fiskehale - **siejpie**
fiskehull - **håagkomeraejkie**
fiskeknippe; dyp kulp f.eks i elv - **håanghke**
fiskekrok, krok - **håagke, kråatje**

fiskeløs, uten fisk - **guelehts**
fiskepilk - **håagkstaavretje**
fisker - **gööljje**
fiskerik (om vann) - **gualijes, gööles**
fiskeskinn - **tjoeme**
fiskesnøre - **siejme**
fiskevann - **gueliejaevrie**
fisking - **gööleme**
gjedde - **gaajtoe**
grunn, grunt - **tsåekies, pred. tsåekie**
harr - **haerrie**
hull - **raejkie**
innsjø, vatn - **jaevrie**
innvoller - **tjåelieh**
innvoller (når de er tatt ut) - **njoevegh**
is - **jienge**
isborr - **jiengenaapere**
issørpe - **såevlie**
kaldt vann - **galmetjaetsie**
lage hull - **raejkiedidh**
løsne, komme seg løs - **loevenidh**
maggot, larve - **soekse**
meitemark - **maarihke, mietie**
nappe - **dijpedh VI**
nappe fint uten å bli fast - **dåarhkedh II**
rekke, nå - **jaksedh IV**
røye, rør - **raavre**
sik - **tjoevtje, sijhke**
slippe løs - **luejhtedh I**
sluk - **sluvke**
slukeske - **sluvkelihtie**
sløye en fisk - **tjööledh VI**
sløye fisk - **tjåalodh II**
spordstykke av fisk - **tsatska, tjatska**
tjønn, tjern - **tjonne**
trekke opp flere ganger, f.eks fisk fra vann - **sægkodh II**
ørret, aure - **dååpmehke, okse**
øse - **aavsoe**

Aajege

Påastesijjie:
Postboks 301
7361 Røros

Guessiesijjie:
Sundveien 12
7374 Røros

Tlf. 72 41 93 00 (Rørosen jårhkeskuvle)
Fax 72 41 93 45

www.aajege.no